

No, čini se da je Platon osim tih upotreba uočio i četvrtu koja pripada filozofiji utoliko što pobijajući lažna mnjenja čisti duše, kao liječnik tijela. Tako, naime, piše u *Menonu*: »Ako je onaj, koji pita, netko od sofista i svadljivaca i željnih bitke, odgovorili bismo mu: Ja sam rekao. Ako ne govorim pravo, tvoj je zadatak primiti [316] moj govor te ga opovrgnuti.« Tu upotrebu opovrgavanja u *Sofistu* naziva lijekom duše. »To isto su oni smatrali o duši: da neće imati koristi od stečenih nauka prije nego što onaj tko opovrgava, ne postidi onoga koji biva opovrgnut, te ga, oduzimajući mu mnjenja koja su bila zapreka naucima, učini čistim, tako da smatra da znade samo ono što znade, a ne više. I tako treba kazati da je opovrgavanje najveće i najsavršenije od očišćenjâ.«

A da je posao liječnika provesti čišćenje u tijelu, a u duši da je to zadatak filozofa, slavna je posudba od Trismegista. Čišćenje neistinitog mnjenja u istom *Sofistu* čini dijelom διδασκαλικῆς² <poučavanja> i da se ono događa διερωτῶσιν ὅν ἀν³, onima koji o tome pitaju, tj. na temelju pitanja. Jasno je da je to zadaća dijalektičara. Na istom mjestu tako utvrđuje da dijalektičko umijeće pripada filozofu: »Ali dijalektičko umijeće nećeš drugome pripisati, kako mislim, nego onome koji može iskreno i pravedno filozofirati.« Isto to kasnije naširoko dodaje u 7. knjizi *Države* i drugdje.

Na suprotan je način autor *Topike* te stvari razlikovao da su filozof i dijalektičar veoma različiti, pišući u 8. knjizi: »Dokazni

5

10

15

20

25

INSTITUT ZA FILOZOFIJU

² PLATO, Sph. 229.b.1; PLATO, Sph. 229.c.11; PLATO, Sph. 229.e.1; PLATO, Sph. 231.b.5

³ PLATO, Sph. 230.b.4 – 5: Διερωτῶσιν ὅν ἀν οἱηταί τίς τι πέρι λέγειν λέγων μηδέν·